

цевому регулюванні та координація між ними; встановлення чітких керівних принципів і точного поділу обов'язків щодо надання дозволів; створення механізмів перспективного планування у відповідності до європейського екологічного законодавства.

Данія, Фінляндія, Німеччина і Нідерланди встановили правила належної практики щодо спільної вартості інвестицій, які повинні бути зроблені в мережу. Застосовується підхід, відповідно до якого витрати, пов'язані з приєднанням несе розробник проекту або спільно з операторами мережі. Ці правила повинні бути повністю прозорими і недискримінаційними. Комісія рекомендує створити систему гарантування походження електроенергії з відновлюваних джерел енергії в цілях сприяння розвитку торгівлі та забезпечення прозорості для споживачів.

Таким чином, враховуючи положення законодавства ЄС у сфері відновлювальної енергетики, адаптація українського законодавства у цій сфері потребує прийняття законодавчих актів, спрямованих на: створення умов для збільшення використання відновлювальних джерел енергії, зокрема, через забезпечення доступу електроенергії з відновлювальних джерел до електричних мереж за прийнятними цінами, спрощення адміністративних процедур надання дозволу на будівництво «відновлювальних» електростанцій; фінансове, правове та організаційне стимулювання використання відновлювальних джерел; створення недискримінаційних умов для виробництва енергії з різних відновлювальних джерел.

Кузьміна Марина Миколаївна – к.ю.н., науковий співробітник НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України, доцент кафедри господарського права Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого

І. М. Курашова

ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ САМОРЕГУЛІВНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В БУДІВЕЛЬНІЙ СФЕРІ (ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ)

Однією із головних реалій реформаційної сучасності в Україні є спроби провести децентралізацію влади. Зокрема, сьогодні можна говорити про попередньо схвалений Верховною Радою України законопроект

№ 2217а «Про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади)», який спрямовано на децентралізацію місцевого самоврядування, запровадження принципів субсидіарності, повсюдності та фінансової самостійності регіонів України. На нашу думку, наступним закономірним кроком має стати послідовна дебюрократизація державновладних структур.

Практично в усьому світі під час формування стабільної та функціональної внутрішньої економічної політики перевага надається делегуванню державою некомерційним організаціям частини повноважень у сфері стандартизації, нормування та контролю за діяльністю суб'єктів господарювання провідних секторів економіки. Підставою для цього виступає той факт, що представники згаданих галузей більш ефективно зможуть здійснювати регулювання та нагляд за суб'єктами господарювання відповідного сектору економіки, що в свою чергу дозволить через дієву систему стандартів, правил, нормативів адаптувати чинну нормативно-правову базу до викликів, які постали перед нашою державою як перед європейською державою. Мова йде про впровадження та функціонування в Україні саморегульованих організацій, у тому числі й у сфері будівництва [1].

По суті саморегульована організація є унікальним поєднанням приватного інтересу та державного нагляду, що являє собою ефективну та дієву форму комплексного регулювання, яка сформувалась в умовах постійно мінливого та динамічного розвитку економічного середовища. Гнучкість та можливість миттєво підлаштуватися до його вимог є тією відмінною рисою, що належить до фундаментальних умов створення економічно успішної сучасної держави.

Практично у кожній країні сьогодні існують певні проблеми ідентифікації саморегульованих організацій незалежно від сфери їх діяльності та регіональної приналежності, Україна не є винятком.

На нашу думку, саморегульована організація в будівництві – це некомерційне об'єднання різної організаційно-правової форми, що не має на меті отримання прибутку від господарської діяльності власних членів, засноване на членстві суб'єктів господарювання, поєднаних між собою спільною професійною спрямованістю їхньої господарської діяльності в галузі виконання окремих видів робіт чи надання послуг, пов'язаних із створенням об'єктів архітектури, основними функціями якого є регулювання діяльності власних учасників шляхом встановлення додаткових правил та стандартів для зайняття професійною діяльністю у визначеній

галузі економіки держави, представлення інтересів своїх членів та притягнення до відповідальності винних за порушення норм чинного законодавства України та додаткових правил та стандартів, розроблених та прийнятих конкретною саморегулювальною організацією.

Скаун О. Ф. зазначає, що самоврядування народу – це вид соціального управління, який ґрунтується на самоорганізації, саморегулюванні та самодіяльності учасників суспільних відносин. Самоорганізація – самостійне здійснення організаційних дій. Саморегулювання – самостійне встановлення норм, правил поведінки. Самодіяльність – самостійна діяльність з прийняття рішень та їх реалізації [2].

Основними функціями саморегулювальних організацій є:

- Розробка та встановлення обов’язкових для своїх членів правил, стандартів, норм професійної етики, нормативів, концепцій тощо;
- Контроль та регулювання діяльності членів;
- Розробка системи контролю якості діяльності членів;
- Встановлення сертифікаційних та атестаційних умов, а також відповідно проведення сертифікації та атестації учасників;
- Представництво інтересів членів перед органами державної влади, органами місцевого самоврядування;
- Здійснення реєстрації та ведення фондів, регулювання діяльності по договорам з фондами;
- Формування гарантійного фонду для фінансування відповідальності з приводу відшкодування збитків, завданих членами під час здійснення господарської діяльності;
- Розроблення концепцій діяльності саморегулювальної організації, що носять локальний характер;
- Внесення пропозицій до органів державної влади щодо внесення змін у державну політику в конкретній галузі економіки країни з приводу впровадження саморегулювальних елементів у цю сферу [4].

Щодо питання про основні принципи діяльності саморегулювальних організацій, то можна визначити наступні:

- Державне сприяння в проведенні децентралізації та переданні компетенції саморегулювальним організаціям;
- Рівність усіх саморегулювальних організацій перед законом та між собою;
- Недопущення існування дискримінаційних вимог для проведення реєстрації суб’єктів господарювання як саморегулювальних організацій;

– Недопущення втручання держави у внутрішню діяльність саморегульованої організації чи окремих її членів. Винятком є порушення саморегульованою організацією чи окремим її учасником вимог чинного законодавства України;

– Регіональний принцип побудови системи саморегульованих організацій на території України;

– Дворівнева система функціонування саморегульованих організацій.

На нашу думку, впровадження на території України механізму саморегулювання взагалі та в галузі будівництва, зокрема, може стати передумовою створення «балансу сил» або «біполярної регульованої системи» та дозволить вирішити одночасно дві нагальні проблеми. По-перше, звести до мінімуму заангажованість чинної нормативно-правової бази та реформувати передбачені нею занадто масивні, обтяжливі та незручні механізми державного регулювання, що в свою чергу дасть змогу створити в Україні сприятливе економічне середовище в державі. По-друге, надасть змогу вивільнити значний потенціал розвитку провідних секторів економіки та вивести вітчизняних учасників господарських відносин на міжнародний рівень через імплементацію в чинну законодавчу базу європейських стандартів та норм.

ЛІТЕРАТУРА

1. Воскресенская Е. В. Саморегулирование оценочной деятельности / Воскресенская Е. В. // Современное право. – 2007. – № 3. – С. 69–73;
2. Васильева О. Н. Правовой статус саморегулируемых организаций [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.samoupravlenie.ru/38-03.php>.
3. Скакун О. Ф. Теорія держави і права: Підручник / Пер. з рос. – Харків: Консум, 2001. – 656 с.
4. Про фінансові послуги і державне регулювання ринків фінансових послуг [текст]: Закон від 12.07.2001 № 2664-III // Відом. Верховн. Ради України. – 2002. – № 1. – Ст. 1, 2.
5. Філатова Н. Ю. Феномен саморегулювання в контексті становлення інституту саморегульованих організацій в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nauka.nulau.org.ua/download/el_zbirk/1/Filatova.pdf.
6. Басова А. В. Саморегулируемые организации как субъекты предпринимательского права : дис. на соискание научной степени канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 / Басова А. В. – Москва, 2008. – 218 с.

Курашова Інна Миколаївна – молодший науковий співробітник НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАІПрН України